

V Bruseli 17. mája 2021
(OR. en)

8766/21

JEUN 49
SOC 272
EMPL 202
EDUC 168
SAN 291
SUSTDEV 62
GENDER 29

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	8169/1/21 REV1
Predmet:	Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o posilnení viacúrovňového riadenia pri podpore účasti mladých ľudí na rozhodovacích procesoch

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o posilnení viacúrovňového riadenia pri podpore účasti mladých ľudí na rozhodovacích procesoch, ktoré schválila Rada (vzdelávanie, mládež, kultúra a šport) na zasadnutí 17. – 18. mája 2021.

Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadaúcich v Rade

o

**posilnení viacúrovňového riadenia pri podpore účasti mladých ľudí na rozhodovacích
procesoch**

RADA A ZÁSTUPCOVIA VLÁD ČLENSKÝCH ŠTÁTOV ZASADAJÚCI V RADE,

PRIPOMÍNAJÚC, ŽE:

1. V článku 165 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa ustanovuje činnosť Európskej únie zameraná na podporu účasti mladých ľudí na demokratickom živote v Európe.
2. V článku 2 Zmluvy o Európskej únii sa uvádza, že „Únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám.“ V článku 10 ods. 3 sa uznáva právo každého občana zúčastňovať sa na demokratickom živote Európskej únie.
3. V článkoch 11 a 12 Charty základných práv Európskej únie sa uvádza, že každý má právo na slobodu prejavu, právo na slobodu pokojného zhromažďovania a na slobodu združovať sa. V článku 24 sa uvádza, že deti môžu slobodne vyjadrovať svoje názory, a ustanovuje sa, že tieto názory sa majú brať do úvahy pri otázkach, ktoré sa ich týkajú, s prihliadnutím na ich vek a vyspelosť.

4. V uznesení Rady o rámci pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže: stratégia Európskej únie pre mládež na roky 2019 – 2027¹ sa uvádza, že je dôležité podporovať účasť na spoločenskom a občianskom živote, pričom cieľom stratégie je zabezpečiť, aby všetci mladí ľudia mali potrebné zdroje na zapojenie sa do života spoločnosti. V uznesení sa tiež uznáva význam účasti² a celosvetového, európskeho, vnútroštátneho, regionálneho a miestneho rozmeru³.
5. V Agende 2030 pre udržateľný rozvoj, ktorú prijala Organizácia Spojených národov⁴, sa mladí ľudia identifikujú ako aktívni aktéri udržateľného rozvoja; vo Svetovom akčnom programe OSN pre mládež⁵ sa volá po plnom a účinnom zapojení mladých ľudí do života spoločnosti.
6. V Európskej charte o účasti mladých ľudí na miestnom a regionálnom živote⁶, ktorú prijala Rada Európy, sa zdôrazňuje, že je potrebné posilniť prístup mladých ľudí k plnému uplatňovaniu ich práv a slobôd, najmä tých, ktoré súvisia s účasťou.
7. V záveroch Rady o podpore demokratického povedomia a demokratickej angažovanosti mladých ľudí v Európe⁷ sa uznáva, že všetci mladí ľudia by mali mať možnosť zmysluplne sa zúčastňovať na rozhodovaní o všetkých záležitostiach, ktoré sa ich týkajú. Majú právo na slobodu prejavu, prístup k informáciám a na ochranu pred diskrimináciou.

¹ Ú. v. EÚ C 456, 18.12.2018, s. 1.

² „S cieľom zabezpečiť udržateľný vplyv na mladých ľudí je dôležité, aby sa pri vykonávaní politiky EÚ v oblasti mládeže zohľadňovali vzájomné prepojenia s regionálnou a miestnou úrovňou a aby sa vykonávali činnosti na podporu politík v oblasti mládeže na miestnej úrovni. Zároveň by sa názory mladých ľudí mali zohľadniť vždy pri riešení globálnych otázok.“

³ „Uznávajúc, že všetci mladí ľudia sú prínosom pre spoločnosť, by všetky politiky a činnosti týkajúce sa mladých ľudí mali podporovať právo mladých ľudí na účasť na príprave a vykonávaní politík, ktoré sa ich týkajú, a na nadväzujúcich opatreniach, prostredníctvom zmysluplnej účasti mladých ľudí a mládežníckych organizácií. V tejto súvislosti by mali politiky vychádzať z uznania zmien, ktoré prináša digitálna komunikácia ovplyvňujúca demokratickú a občiansku účasť.“

⁴ https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E

⁵ <https://www.un.org/development/desa/youth/world-programme-of-action-for-youth.html>

⁶ 1992, revidovaná Európska charta o účasti mladých ľudí na miestnom a regionálnom živote, 2003 a 2015.

⁷ Ú. v. EÚ C 415, 1.12.2020, s. 16.

8. V záveroch Rady o úlohe mladých ľudí pri budovaní bezpečnej, súdržnej a harmonickej spoločnosti v Európe⁸ sa uvádza, že mladí ľudia sú inovátormi a nositeľmi zmeny a ich príspevky by sa mali aktívne podporovať, mali by byť žiadané a považované za základ pri budovaní mierovej spoločnosti a podpore demokratickej správy.
9. Uznesením Rady o podpore politickej účasti mladých ľudí na demokratickom živote v Európe⁹ a uznesením Rady o podpore nových a efektívnych foriem účasti všetkých mladých ľudí na demokratickom živote v Európe¹⁰ sa celkovo posilnili aspekty týkajúce sa mladých ľudí a zdôraznil sa význam podpory aktívnej a zodpovednej účasti mladých ľudí na príprave politik, ktoré majú vplyv na ich život.
10. Z rýchleho prieskumu Eurobarometra o mladých ľuďoch z roku 2019¹¹ vyplýva, že sa mladí ľudia veľmi aktívne podieľajú na demokratickom živote a že sa zvyšuje miera ich účasti, pričom tri štvrtiny mladých respondentov sa zapojili do nejakej formy organizovaného hnutia.
11. Zo štúdie o profile zastúpenia mládeže v EÚ¹² vyplýva, že sektor mladých ľudí EÚ rastie a že tradičné mládežnícke štruktúry, ako sú mimovládne organizácie a siete, naďalej zohrávajú kľúčovú úlohu; vyplýva z nej aj to, že treba viac diverzity a pružnosti, pokiaľ ide o priestor pre účasť,

⁸ Ú. v. EÚ C 195, 7.6.2018, s. 13.

⁹ Ú. v. EÚ C 417, 15.12.2015, s. 10.

¹⁰ Ú. v. EÚ C 169, 9.6.2011, s. 1.

¹¹ Rýchly prieskum Eurobarometra 478: Ako vybudujeme silnejšiu a jednotnejšiu Európu? Názory mladých ľudí, https://data.europa.eu/euodp/fr/data/dataset/S2224_478_ENG

¹² Štúdia o profile zastúpenia mládeže v EÚ (Study on the landscape of youth representation in the EU), 2019, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/57e87ca0-900d-11ea-812f-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search>

UZNÁVAJÚC, ŽE:

12. Hoci sa dosiahol významný pokrok, mladí ľudia majú ešte stále menej príležitostí zapojiť sa, sú nedostatočne zastúpení v rozhodovacích procesoch a čelia viacnásobným výzvam, ktoré počas pandémie COVID-19 vystúpili do popredia. Medzi hlavné výzvy¹³, ktoré majú väčší vplyv na mladých ľudí v zraniteľnom postavení, patria vyššie riziko nezamestnanosti, pracovnej neistoty, chudoby, vylúčenia, marginalizácie, diskriminácie a nerovnosti, nedostatočné investície do rozvoja zručností a dôsledky pre duševné zdravie.
13. Rastúca zraniteľnosť mladých ľudí súvisí s nerovným prístupom k inkluzívnemu formálnemu vzdelávaniu a odbornej príprave, neformálnemu vzdelávaniu a informálnemu učeniu sa a súvisiacim príležitostiam, s ich nadmerným zastúpením, pokiaľ ide o neštandardnú prácu, a s nedostatočným prístupom k sociálnej ochrane, čo má štrukturálny vplyv na život mladých ľudí, ich emancipáciu a osamostatňovanie sa, najmä pokiaľ ide o prístup k bývaniu, primerané životné podmienky, zdravotnú starostlivosť a dôstojné pracovné miesta.

¹³ Partnerstvo medzi EÚ a Radou Európy v oblasti mládeže, Úsilie o lepšie pochopenie vplyvu pandémie COVID-19 na sektor mládeže (Towards a better understanding of the impact of Covid-19 on the youth sector), <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/72351197/Summary+13+Oct+2020.pdf/c8808ff7-25be-f7f9-3504-b2a189a64bd0>; Európsky parlament, COVID-19: Poslanci EP žiadajú, aby sa zabránilo trvalému poškodeniu mladých ľudí a športu (MEPs ask to prevent lasting damage on youth and on sport), január 2021 <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210122IPR96224/covid-19-meps-ask-to-prevent-lasting-damage-on-youth-and-on-sport>; Politické reakcie OECD na koronavírus (COVID-19), Mladí ľudia a COVID-19: reakcia, obnova a odolnosť (Youth and COVID-19: Response, recovery and resilience), jún 2020 <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/youth-and-covid-19-response-recovery-and-resilience-c40e61c6/>; ILO, Youth employment, <https://www.ilo.org/global/topics/youth-employment/lang--en/index.htm>.

14. Je naliehavo potrebné, aby sa mladým ľuďom poskytla kvalitná občianska výchova, ktorá podporuje demokratické hodnoty, a aby sa ich postavenie posilnilo pomocou informačnej a mediálnej gramotnosti, ktorá im umožní pochopiť politické a spoločenské súvislosti, rozpoznať hrozby dezinformácií, polarizácie a propagandy, a tiež umožní, aby boli plne a slobodne informovaní pri výbere alebo prijímaní rozhodnutí.
15. V novom strategickom programe Európskej rady na roky 2019 – 2024¹⁴ a v pracovnom programe Komisie na rok 2021¹⁵ sa uznáva úloha mladých ľudí pri budovaní klimaticky neutrálnej, zelenej, spravodlivej, digitálnej a sociálnej Európy, podpore udržateľných modelov spotreby a výroby a vykonávaní Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj, ako aj Parížskej dohody o zmene klímy.
16. Neformálne vzdelávanie a informálne učenie sa zohrávajú kľúčovú úlohu, napríklad pokiaľ ide o občianske otázky a účasť; sú súčasťou európskeho programu práce s mládežou¹⁶ a ich cieľom je posilnenie a rozvoj spolupráce medzi rôznymi aktérmi zapojenými do práce s mládežou vo viacerých oblastiach v súlade s bonnským procesom a vykonávaním strategického rámca pre rozvoj práce s mládežou¹⁷,

¹⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/39934/a-new-strategic-agenda-2019-2024-sk.pdf>

¹⁵ https://ec.europa.eu/info/publications/2021-commission-work-programme-key-documents_en

¹⁶ Uznesenie o rámci na vytvorenie európskeho programu práce s mládežou (2020/C415/01), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sk/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2020.415.01.0001.01.SLK&toc=OJ:C:2020:415:TOC

¹⁷ 3. európska konferencia o práci s mládežou, záverečné vyhlásenie (The 3rd European Youth Work Convention, Final Declaration) https://www.eywc2020.eu/downloads/doctrine/WebforumVeranstaltungenWebsiteBundle:Media-file-54/EN_3rd%20EYWC_final%20Declaration.pdf

VYJADRUJÚ SVOJE PRESVEDČENIE, ŽE:

17. Mladí ľudia zásadným spôsobom prispievajú k ďalšiemu rozvoju spoločnosti. Rozhodnutia prijaté dnes ovplyvnia ich súčasný aj budúci život. Život mladých ľudí ovplyvňujú medzisektorové záležitosti, ktoré súvisia s celou politickou agendou, a s cieľom podporiť demokratickú zásadu zastúpenia je preto nevyhnutné, aby sa mladí ľudia zapojili a angažovali pri hľadaní odpovedí na spoločenské, environmentálne, digitálne, hospodárske, kultúrne a politické výzvy. To by malo mladým ľuďom umožniť prevziať zodpovednosť za svoj vlastný život, učiť sa, mať vplyv na budovanie odolných, súdržných, inkluzívnych, klimaticky neutrálnych, prosperujúcich, spravodlivých a udržateľných spoločností a prispievať k oživeniu Európy v kontexte závažných krízových situácií, ako je napríklad pandémie COVID-19, ako aj k digitálnej a ekologickej transformácii.
18. Aby bol prístup k viacúrovňovému riadeniu¹⁸ v oblasti mládeže účinný, a najmä aby sa zapojili mladí ľudia, je dôležité podporovať vytváranie a rozvoj zastúpenia mladých ľudí na všetkých úrovniach¹⁹, uznávať právo mladých ľudí na vlastné organizovanie sa a účasť a umožniť im takéto činnosti. Uznanie a podpora mládežníckych organizácií a štruktúr, ktoré zabezpečujú priaznivé prostredie na všetkých úrovniach, sú nevyhnutné pre účinnú, zmysluplnú a udržateľnú účasť mladých ľudí na rozhodovacích procesoch.

¹⁸ Pozri vymedzenie pojmu v prílohe.

¹⁹ Pozri vymedzenie pojmu v prílohe.

19. V stratégii Európskej únie pre mládež na roky 2019 – 2027²⁰ sa hovorí o účasti mládeže na demokratickom živote, podporuje sa sociálna a občianska angažovanosť a jej cieľom je zabezpečiť, aby všetci mladí ľudia mali potrebné zdroje na zapojenie sa do spoločnosti, pričom sa zdôrazňuje realizácia vízie a cieľov mladých ľudí pre Európu prostredníctvom mobilizácie politických nástrojov na úrovni EÚ, ako aj opatrení na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni všetkými zainteresovanými stranami.
20. Jedenásť európskych cieľov v oblasti mládeže²¹ sa zameriava na víziu mladých ľudí pre Európu, pričom sa v nich identifikujú medzisektorové oblasti, ktoré ovplyvňujú život mladých ľudí, a zohľadňujú priority, ktoré sú pre nich dôležité, vrátane samotnej účasti mládeže, ktorá je zachytená v európskom ciele v oblasti mládeže #9 „Priestor a účasť pre všetkých“.
21. Účasť mládeže znamená uplatňovanie práv a vytváranie príležitostí, rovnaký prístup, podporu a zodpovednosť zúčastňovať sa na rozhodovaní a ovplyvňovať ho a systematicky sa zapájať do činností a aktivít, ktoré pomáhajú posilniť spoločnosť založenú na hodnotách EÚ.
22. Znamená tiež, že sa predchádza zužovaniu priestoru pre občiansku spoločnosť, ktoré má významný vplyv na rozhodovacie procesy a vytvára dodatočné výzvy pre mladých ľudí, mládežnícke organizácie a štruktúry a pre pracovníkov s mládežou.

²⁰ Ú. v. EÚ C 456, 18.12.2018, s. 1.

²¹ Stratégia Európskej únie pre mládež, príloha 3, tamže.

23. Európsky dialóg s mládežou²² bol za posledných 10 rokov kľúčovým nástrojom podpory účasti mládeže na všetkých úrovniach prostredníctvom zapojenia rád mládeže, národných pracovných skupín a iných zainteresovaných strán v oblasti mládeže a zároveň podporil štrukturálny dialóg s príslušnými rozhodujúcimi činiteľmi. Zainteresované strany mládežníckej občianskej spoločnosti, najmä Európske fórum mládeže, medzinárodné mimovládne mládežnícke organizácie a národné rady mládeže významne prispeli k zastúpeniu mladých ľudí v rozhodovacích procesoch na úrovni EÚ, okrem iného prostredníctvom konferencií EÚ s mládežou.
24. Riadenie politiky v oblasti mládeže sa v jednotlivých členských štátoch EÚ líši vzhľadom na ich odlišné politické, kultúrne, historické, spoločenské a geografické súvislosti. Využívajú rôzne rámce (napr. právny rámec pre rozvoj politiky v oblasti mládeže, úloha volených orgánov/legislatívnych štruktúr alebo témy, ktoré patria do politiky v oblasti mládeže), ako aj rôzne modely vykonávania (napr. horizontálna, vertikálna alebo medzisektorová koordinácia, vykonávacie právomoci na rôznych úrovniach verejnej správy)²³.
25. Mladí ľudia, ktorí sa vyjadrujú v rámci širokej a rozmanitej škály formátov a geografických súvislostí, predstavujú základ, na ktorom je založené zastúpenie a účasť mládeže. Tieto formáty zahŕňajú organizácie a neformálne skupiny, a to od mestského prostredia po vidiecke a odľahlé oblasti²⁴, štruktúry pre prácu s mládežou, rady mládeže a mládežnícke organizácie na všetkých úrovniach, ako aj mladých ľudí, ktorí nie sú súčasťou existujúcich štruktúr alebo organizácií.

²² Ú. v. EÚ C 189, 2.6.2019, s. 1.

²³ Postrehy o riadení politik v oblasti mládeže (Insights into youth policy governance), Partnerstvo v oblasti mládeže, 2018, https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261953/122018-Insights_web.pdf/99400a12-31e8-76e2-f062-95abec820808

²⁴ Ú. v. EÚ C 193, 9.6.2011, s. 3.

ZDÔRAZŇUJÚ, ŽE:

26. Je nevyhnutné, aby všetci mladí ľudia mali rovnaké príležitosti zúčastňovať sa, zapájať sa a posilniť svoje postavenie, pokiaľ ide o relevantné rozhodovacie procesy na všetkých úrovniach. Takáto účasť je dôležitá nielen pre kvalitu politik v oblasti mládeže, ale aj pre všetky ostatné prierezové politiky, ktoré ovplyvňujú mladých ľudí. Ide pritom o osobný, sociálny, kultúrny a intelektuálny rozvoj mladých ľudí a ich prechod k dospelosti²⁵.
27. Účasť mládeže vytvára pocit príslušnosti, občianstva a solidarity a vďaka nej sú politické procesy pre mladých ľudí transparentnejšie a zrozumiteľnejšie. Účasť mladých ľudí zároveň posilňuje ich postavenie a pomáha im rozvíjať si sebadôveru, zmysel pre iniciatívu, prevzatie zodpovednosti a zodpovedné konanie, vďaka čomu získavajú a rozvíjajú skúsenosti a zručnosti relevantné pre život v demokratickej spoločnosti a pre svoj profesionálny život v oblastiach, ako sú napríklad kritické myslenie, komunikácia, vyjednávanie a tímový duch.
28. Uplatňovaním viacúrovňového riadenia pri podpore účasti mladých ľudí na rozhodovacích procesoch sa podporujú inkluzívne a odolné spoločnosti, posilňuje sociálna, občianska a územná súdržnosť, ako aj väzby medzi politikami na európskej a miestnej úrovni prostredníctvom konkrétnych iniciatív, ako sú napríklad Európske hlavné mesto mládeže a projekt Európa na vašej úrovni (Europe goes local²⁶) v rámci programu Erasmus+ Mládež v akcii. Zároveň sa ním posilňuje postavenie mladých ľudí, a to tým, že vytvára príležitosti, ktoré môžu využiť, a tiež si zlepšovať znalosti, zručnosti, kompetencie a prístupy, ktoré potrebujú na to, aby sa v plnej miere zapojili do rôznorodých spoločností, a aby boli pripravení na budúce výzvy.

²⁵ Záverečné vyhlásenie fóra Lisabon+21.

²⁶ <https://www.europegoeslocal.eu/about/>

29. Digitálna transformácia našich demokracií²⁷ so sebou prináša potrebu preskúmať a podporovať inovatívne a alternatívne formy účasti, ako sú napríklad nástroje digitálnej demokracie, uznávajúc zároveň, že účasť v digitálnom priestore prináša vlastné výzvy a že niektorí mladí ľudia majú obmedzený prístup k internetu alebo digitálnym technológiám alebo nemajú dost' zručností a vedomostí potrebných na ich využívanie. Preto je potrebné umožniť tento prístup a poskytnúť riešenia šité na mieru s cieľom podporiť účasť mládeže na demokratickom živote digitálnymi prostriedkami a zapojiť mladých ľudí inkluzívnym spôsobom.
30. Ďalej sa musia podporovať politiky, ktoré vytvárajú viac príležitostí pre mladých ľudí a umožňujú ich plnú účasť na živote spoločnosti. V tejto súvislosti sa musí posilniť úloha práce s mládežou, neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa a účinný dialóg so všetkými mladými ľuďmi v rámci medzisektorového prístupu k oblastiam, ako sú napríklad sociálna politika, zamestnanosť, vzdelávanie, digitalizácia, zdravotná starostlivosť, bývanie, kultúra a životné prostredie.
31. Aby sa dosiahlo účinné zapojenie mladých ľudí²⁸ do spoločnosti, je potrebné zvážiť isté kľúčové aspekty, napríklad: mapovanie riadenia politiky v oblasti mládeže; referenčné učenie²⁹, pokiaľ ide o mechanizmy politiky v oblasti mládeže na všetkých úrovniach; odborná príprava úradníkov verejnej správy zameraná na otázky účasti mládeže; a určenie funkcie a úloh mladých ľudí pri navrhovaní, tvorbe, vykonávaní a hodnotení politik.

²⁷ Oznámenie Komisie o akčnom pláne pre európsku demokraciu

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=COM%3A2020%3A790%3AFIN&qid=1607079662423>

²⁸ Postrehy o riadení politik v oblasti mládeže (Insights into youth policy governance), Partnerstvo v oblasti mládeže, 2018,

https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261953/122018-Insights_web.pdf/99400a12-31e8-76e2-f062-95abec820808

²⁹ Pozri vymedzenie pojmu v prílohe.

32. myšlienky a názory mladých ľudí, ktoré zazneli na konferencii EÚ s mládežou v marci 2021, na ktorej mladí ľudia načrtli niekoľko iniciatív poskytujúcich cennú inšpiráciu rozhodujúcim činiteľom, mládežníckym organizáciám a samotným mladým ľuďom s cieľom podporiť demokraciu medzi mladými ľuďmi na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni. Tieto myšlienky a názory sa týkajú:

- vytvorenia mechanizmov na príslušných úrovniach na účely konzultácií s mladými ľuďmi o vnútroštátnych, regionálnych a miestnych politických otázkach,
- organizovania neformálneho vzdelávania a odbornej prípravy pre mladých ľudí, a to aj pre tých, ktorí majú menej príležitostí, v oblasti zastupovania záujmov,
- zníženia vekovej hranice pre účasť na voľbách a volebné práva na 16 rokov, ktoré by bolo sprevádzané občianskym vzdelávaním, s cieľom stimulovať mladých ľudí, aby sa aktívne zúčastňovali na voľbách, a umožniť im to,
- identifikácie verejných priestorov dostupných pre mladých ľudí a podpory ich využívania, ako aj zjednodušenia súvisiacich informácií,
- spoločného vypracovania a prijatia usmernení a značiek kvality EÚ s cieľom zabezpečiť všetkým mladým ľuďom prístup k bezpečným a inkluzívnym digitálnym priestorom vhodným pre mladých ľudí,
- vytvorenia platforiem na pomoc iniciatívam mladých ľudí riadených zdola nahor a mládežníckym organizáciám na miestnej a regionálnej úrovni,
- rozšírenia školských osnov a diverzifikácie zainteresovaných strán zapojením mimovládnych organizácií s cieľom podporiť rozvoj tvorivého myslenia, aktívneho občianstva a rozhodovacej praxe prostredníctvom neformálneho vzdelávania.

VYZÝVAJÚ ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY V SÚLADE SO ZÁSADOU SUBSIDIARITY A NA PRIMERANÝCH ÚROVNIACH

33. posilnili postavenie všetkých mladých ľudí prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy, informácií zameraných na mládež, spätnej väzby, neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, práce s mládežou a iných postupov, ktoré prispievajú k informovanej a kritickej účasti na viacúrovňových rozhodovacích procesoch;
34. dostatočne propagovali a podporovali vytváranie alebo zlepšovanie udržateľných štruktúr viacúrovňového riadenia s cieľom uľahčiť účasť mládeže na rozhodovacích procesoch, ako aj na stanovovaní programov, a zároveň podporovali rôzne neformálne participatívne riešenia. To si vyžaduje uznanie, podporu a plné zapojenie mládežníckych organizácií, pracovníkov s mládežou, mladých odborníkov, mládežníckych vedúcich³⁰, škôl, učiteľov, trénerov, školiteľov a iných príslušných zainteresovaných strán. Malo by sa vyvinúť osobitné úsilie na oslovenie mladých ľudí, ktorí nie sú zapojení do formálnych štruktúr a organizácií, a na posilnenie ich postavenia;
35. propagovali a podporovali, najmä v znevýhodnených štvrtiach a vo vidieckych a vzdialených oblastiach, dostupné fyzické, digitálne a hybridné riešenia, ktoré uľahčujú účinnú účasť a zapojenie všetkých mladých ľudí do rozhodovacích procesov na všetkých úrovniach, a to spôsobom, ktorý prekračuje hranice sektorov, s cieľom poskytnúť im otvorené a bezpečné priestory, ako aj príležitosti na osobný, sociálny, kultúrny a profesijný rozvoj;
36. poskytovali rovnaké a spravodlivé príležitosti a podporovali všetky formy účasti a angažovanosti mládeže na všetkých úrovniach. Tento prístup sa vzťahuje na všetky oblasti, ktoré sa týkajú mladých ľudí, ako sú napríklad bývanie, vzdelávanie a dôstojné pracovné miesta, udržateľný rozvoj, zmena klímy, ľudské práva, medzigeneračná spravodlivosť a solidarita, rodová rovnosť, budovanie kapacít a vplyv digitalizácie, v súlade so záväzkom „na nikoho nezabudnúť“³¹;

³⁰ Na účely týchto záverov patria medzi mládežníckych vedúcich aj mladí ľudia, ktorí preberajú vedúce úlohy bez toho, aby boli súčasťou formálnej organizácie alebo štruktúry.

³¹ Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj (OSN).

37. tam, kde je to vhodné, vytvorili alebo zachovali synergie a spoluprácu medzi politickými sektormi a programami súvisiacimi s mládežou, najmä medzi vzdelávaním a odbornou prípravou v oblasti práce s mládežou a výskumnými pracovníkmi v oblasti mládeže, s cieľom podporiť kritické myslenie, poskytovať komplexné informácie o rozhodovacích procesoch na všetkých úrovniach a zvýšiť porozumenie, odhodlanie a efektívnu a zmysluplnú účasť mladých ľudí.

VYZÝVAJÚ ČLENSKÉ ŠTÁTY A EURÓPSKU KOMISIU, ABY V RÁMCI SVOJICH PRÍSLUŠNÝCH PRÁVOMOCÍ A NA PRIMERANÝCH ÚROVNIACH S NÁLEŽITÝM OHĽADOM NA ZÁSADU SUBSIDIARITY

38. zohľadňovali a podporovali aktívne a udržateľné štruktúry zamerané na účasť mládeže na tvorbe politík pre mladých ľudí a spoločne s nimi na všetkých úrovniach a vo všetkých oblastiach a zároveň im poskytovali prístup k spoľahlivým údajom, dôkazom a zrozumiteľným a pravidelne prehodnocovaným rozhodovacím procesom, pričom sa bude vychádzať z participatívnych procesov, ako je napríklad európsky dialóg s mládežou a iné dohody v rôznych oblastiach politiky, ktorých cieľom je podporiť účasť mladých ľudí;
39. podporovali ďalší rozvoj a preskúmanie postupov zameraných na zvýšenie účasti mladých ľudí na rozhodovacích procesoch na všetkých úrovniach. Takáto práca môže vychádzať z existujúcich koncepcií a mechanizmov, ako aj z práce Rady Európy, členských štátov a organizácií občianskej spoločnosti v tejto oblasti. Do týchto postupov by mali byť zapojení mladí ľudia, pracovníci s mládežou, mládežnícke organizácie (vrátane miestnych rád mládeže), odborníci z praxe, výskumní pracovníci zameraní na politiku v oblasti mládeže a tvorcovia politík na všetkých úrovniach a zo všetkých relevantných odvetví;

40. v plnej miere využili príslušné programy EÚ (okrem iného Erasmus+ a Európsky zbor solidarity) na propagáciu a podporu znalostí, výmeny postupov a vzájomného učenia, ako aj navrhovania, rozvoja, vykonávania a hodnotenia mechanizmov účasti mladých ľudí na základe prístupu viacúrovňového riadenia;
41. v prípade potreby účinne využívali prehľad politík EÚ v oblasti mládeže³² a prípadne zohľadnili posúdenia vplyvu, v ktorých sa okrem iného porovnávajú rozsah účasti mládeže na rozhodovacích procesoch a regionálne a miestne charakteristiky, pokiaľ ide o demografiu, životné podmienky, demokratickú angažovanosť a udržateľný rozvoj;
42. naďalej podporovali európsky dialóg s mládežou a celoštátne pracovné skupiny zriadené v členských štátoch a v prípade potreby vyhradili kľúčovú úlohu národným radám mládeže s cieľom využiť tento rámec v ďalších konzultačných procesoch, ako sú napríklad procesy súvisiace s Konferenciou o budúcnosti Európy a iniciatívou nový európsky Bauhaus.

VYZÝVAJÚ KOMISIU, ABY:

43. zorganizovala partnerské učenie v oblasti mládeže s cieľom vymieňať si skúsenosti a poznatky o tom, ako podporiť účinnú účasť mladých ľudí na rozhodovacích procesoch na všetkých úrovniach a vo všetkých oblastiach politiky, čím sa dosiahne spoločné chápanie koncepcie viacúrovňového riadenia;

³² Ako ich vypracovala expertná skupina zriadená v roku 2019 v kontexte stratégie EÚ pre mládež (2019 – 2027) a jej pracovného plánu na roky 2019 – 2021.

44. prispievala k budovaniu znalostí a kapacít v oblasti účasti mládeže na rozhodovacích procesoch na viacerých úrovniach, podľa možnosti aj prostredníctvom portálu Wiki pre mládež, mládežníckych výskumných sietí a spolupráce s medzinárodnými organizáciami, ako sú napríklad Rada Európy, Organizácia Spojených národov a OECD a iné relevantné orgány;
45. v prípade potreby využila Európsky portál pre mládež na nadviazanie kontaktu s mladými ľuďmi prostredníctvom online dialógov a konzultácií.

VYZÝVAJÚ VŠETKÝCH AKTÉROV ZAPOJENÝCH DO ČINNOSTÍ EURÓPSKEJ SPOLUPRÁCE V OBLASTI MLÁDEŽE, ABY SA USILOVALI

46. zaviesť transparentné postupy, ktoré umožnia mladým ľuďom priamo sa zapojiť do rozhodovacích procesov, či už individuálne – v prípade mládežníckych vedúcich – alebo prostredníctvom mládežníckych organizácií, pracovníkov s mládežou, učiteľov, výskumných pracovníkov, novinárov alebo iných štruktúr súvisiacich s mládežou alebo neformálnych skupín. Táto účasť by sa mala zamerať na všetky otázky, ktoré ovplyvňujú život mladých ľudí, na medzisektorovom základe, pričom by sa mali podporovať synergie a spolupráca v rámci spoločných rozhodovacích procesov, spoločných úloh a realizácie riešení;
47. rozšíriť rozsah a škálu príležitostí konať spoločne pre zainteresované strany vo formálnom vzdelávaní, informálnom učení sa a neformálnom vzdelávaní s cieľom zvýšiť účasť mládeže na rozhodovacích procesoch a podporovať rôzne formy „učenia sa, ako sa zapájať“ od raného veku, keďže sa tým zvyšujú možnosti účasti počas celého života³³.

³³ Odporúčanie Rady o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie (Ú. v. EÚ C 189, 4.6.2018, s. 1).

Vymedzenie pojmov

Na účely týchto záverov:

„*Viacúrovňové riadenie*“ sú rozhodovacie štruktúry a procesy vo formálnom a neformálnom prostredí, ktoré existujú na rôznych územných úrovniach (od miestnej až po regionálnu, vnútroštátnu a európsku), s účasťou mladých ľudí a/alebo mládežníckych organizácií, v ktorých sa rozhodnutia prijímajú na základe dohody medzi všetkými aktérmi, a to horizontálne a/alebo vertikálne a na základe zásady subsidiarity, s cieľom prijímať rozhodnutia a vykonávať politiky na najvhodnejšej inštitucionálnej a územnej úrovni.

„*Všetky úrovne*“ sa podľa potreby vzťahujú na miestnu, regionálnu, vnútroštátnu, európsku a globálnu úroveň.

„*Referenčné učenie*“ je proces, v rámci ktorého môže daná organizácia porovnávať svoje výsledky s výsledkami iných organizácií. Cieľom je poučiť sa zo silných stránok iných organizácií a z toho, čo robia dobre, hľadať inšpiráciu pre prácu vlastnej organizácie a tiež sa poučiť z chýb. Ide o aktívny a nepretržitý proces, a nielen o porovnanie ukazovateľov, faktov a opatrení.

Odkazy

Pri prijímaní týchto záverov Rada a zástupcovia vlád členských štátov zasadajúci v Rade berú na vedomie tieto dokumenty:

- Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o podpore demokratického povedomia a demokratickej angažovanosti mladých ľudí v Európe (Ú. v. EÚ C 415, 1.12.2020, s. 16).

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2020.415.01.0016.01.SLK&toc=OJ%3AC%3A2020%3A415%3ATOC

- Uznesenie Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o rámci na vytvorenie európskeho programu práce s mládežou (Ú. v. EÚ C 415, 1.12.2020, s. 1).

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2020.415.01.0001.01.SLK&toc=OJ%3AC%3A2020%3A415%3ATOC

- Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o rozširovaní príležitostí pre mladých ľudí vo vidieckych a vzdialených oblastiach (Ú. v. EÚ C 193, 9.6.2020, s. 3).

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A52020XG0609%2801%29&qid=1609185718999>

- Uznesenie Rady a zástupcov členských štátov zasadajúcich v Rade, ktorým sa stanovujú usmernenia týkajúce sa riadenia dialógu EÚ o mládeži (Ú. v. EÚ C 189, 5.6.2019, s. 1).

<https://eur-lex.europa.eu/legal->

[content/SK/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2019.189.01.0001.01.SLK&toc=OJ%3AC%3A2019%3A189%3AFULL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2019.189.01.0001.01.SLK&toc=OJ%3AC%3A2019%3A189%3AFULL)

- Závery Rady o úlohe mladých ľudí pri budovaní bezpečnej, súdržnej a harmonickej spoločnosti v Európe (Ú. v. EÚ C 195, 7.6.2018, s. 13).

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A52018XG0607%2802%29>

- Uznesenie Rady Európskej únie a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, o rámci pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže: stratégia Európskej únie pre mládež na roky 2019 – 2027 (Ú. v. EÚ C 456, 18.12.2018, s. 1).

<https://eur-lex.europa.eu/legal->

[content/SK/TXT/?qid=1601482182235&uri=CELEX:42018Y1218\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1601482182235&uri=CELEX:42018Y1218(01))

- Uznesenie Rady o podpore politickej účasti mladých ľudí na demokratickom živote v Európe (Ú. v. EÚ C 417, 15.12.2015, s. 10).

<https://eur-lex.europa.eu/legal->

[content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A42015Y1215%2802%29&qid=1609181989853](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A42015Y1215%2802%29&qid=1609181989853)

- Odporúčanie Rady o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie (Ú. v. EÚ C 189, 4.6.2018, s. 1).

<https://eur-lex.europa.eu/legal->

[content/SK/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2018.189.01.0001.01.SLK](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2018.189.01.0001.01.SLK)

- Odporúčanie Rady o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa (Ú. v. EÚ C 398, 22.12.2012, s. 1).

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012H1222\(01\)&from=SK](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012H1222(01)&from=SK)

- Uznesenie Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, o podpore nových a efektívnych foriem účasti všetkých mladých ľudí na demokratickom živote v Európe (Ú. v. EÚ C 169, 9.6.2011, s. 1).

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A42011Y0609%2801%29>

- Nový strategický program na roky 2019 – 2024 (A New Strategic Agenda 2019-2024), Európska rada.

<https://www.consilium.europa.eu/media/39934/a-new-strategic-agenda-2019-2024-sk.pdf>

- Pracovný program Komisie (Commission Work Programme) na rok 2021.

https://ec.europa.eu/info/publications/2021-commission-work-programme-key-documents_en

- Eurofound (2020), Život, práca a COVID-19 (Living, working and COVID-19), edícia COVID-19,

https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef20059en.pdf

- COM(2020) 790 final – oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o akčnom pláne pre európsku demokraciu.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=COM%3A2020%3A790%3AFIN&qid=1607079662423>

- 3. európska konferencia o práci s mládežou, záverečné vyhlásenie (3rd European Youth Work Convention, Final Declaration).

https://www.eywc2020.eu/downloads/doctrine/WebforumVeranstaltungenWebsiteBundle:Media-file-54/3rdEYWC_finaldeclaration.pdf

- Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj (Agenda for Sustainable Development) prijatá Organizáciou Spojených národov.

Rezolúcia VZ OSN A/RES/70/1 z 25. septembra 2015.

https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E

- Dohovor Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa z 20. novembra 1989.

https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=IV-11&chapter=4&lang=en https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/default/files/un_convention_on_the_rights_of_the_child_1.pdf

- Svetový akčný program pre mládež (World Programme of Action for Youth) prijatý Organizáciou Spojených národov.

<https://www.un.org/esa/socdev/unyin/documents/wpay2010.pdf>

- Revidovaná Európska charta o účasti mladých ľudí na miestnom a regionálnom živote, „Povedz svoj názor!“ (Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life, ‘Have Your Say!’), Rada Európy.

<https://rm.coe.int/1680702379>

- Revidovaná Európska charta o účasti mladých ľudí na miestnom a regionálnom živote (Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life), Kongres miestnych a regionálnych samospráv, Rada Európy. <https://rm.coe.int/168071b4d6>

- Rada Európy, odporúčanie CM/Rec(2012)2 Výboru ministrov Rady Európy členským štátom o účasti detí a mladých ľudí do 18 rokov (Council of Europe Recommendation on the participation of children and young people under the age of 18).

<https://rm.coe.int/168046c478>

- Účasť mládeže na demokratickom živote (Youth Participation in Democratic Life), EACEA, 2013.

<https://www.lse.ac.uk/business-and-consultancy/consulting/assets/documents/youth-participation-in-democratic-life.pdf>

- COM(2018) 269 final – SWD(2018) 168 final – Výsledky otvorenej metódy koordinácie v oblasti mládeže 2010 – 2018, sprievodný dokument k oznámeniu Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. Zapájať mladých ľudí, spájať ich a posilňovať ich postavenie: nová stratégia EÚ pre mládež.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52018SC0168>

- Postrehy o riadení politík v oblasti mládeže (Insights into youth policy governance), Partnerstvo v oblasti mládeže, 2018

https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261953/122018-Insights_web.pdf/99400a12-31e8-76e2-f062-95abec820808

- Nové a inovatívne formy účasti mládeže na rozhodovacích procesoch (New and innovative forms of youth participation in decision-making processes), Rada Európy, október 2017.

<https://rm.coe.int/new-and-innovative-forms-of-youth-participation-in-decision-making-pro/1680759e6a>

- Analytický dokument o účasti mládeže: Politická účasť mladých ľudí v Európe: čo rozumieme pod pojmom účasť? (Young people political participation in Europe: What do we mean by participation?), Partnerstvo v oblasti mládeže

<https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261980/What+is+youth+participation.pdf/223f7d06-c766-41ea-b03c-38565efa971a>

- Partnerstvo medzi EÚ a Radou Európy v oblasti mládeže, 2020.

<https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership>

<https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/covid-19>

<https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/latest-update-and-analysis>

- Európsky parlament, COVID-19: Poslanci EP žiadajú, aby sa zabránilo trvalému poškodeniu mladých ľudí a športu (MEPs ask to prevent lasting damage on youth and on sport), 27. januára 2021
<https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210122IPR96224/covid-19-meps-ask-to-prevent-lasting-damage-on-youth-and-on-sport>
 - Politické reakcie OECD na koronavírus (COVID-19), Mladí ľudia a COVID-19: reakcia, obnova a odolnosť (Youth and COVID-19: Response, recovery and resilience), 11. júna 2020.
<https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/youth-and-covid-19-response-recovery-and-resilience-c40e61c6/#endnotea0z6>
 - MOP, Zamestnanosť mladých ľudí (Youth employment).
<https://www.ilo.org/global/topics/youth-employment/lang--en/index.htm>
 - Sedem klíčových zistení z prieskumu správy v oblasti mládeže (Seven key findings from the Youth Governance Survey), OECD.
<http://www.oecd.org/mena/governance/seven-key-findings-from-the-youth-governance-survey.pdf>
 - Vyhlásenie fóra Lisabon+21 o politikách a programoch v oblasti mládeže (Lisboa+21 Declaration on Youth Policies and Programmes), 2019.
<https://www.lisboa21.gov.pt/en/content/declaracao/declaration.html>
 - Iniciatíva nový európsky Bauhaus.
https://europa.eu/new-european-bauhaus/index_en
-